

Stedelijk CLB Antwerpen

Wim Van Rompu 27-10-2011

geNOeG GON !?

Inhoud

Inleiding over specifieke onderwijsbehoeften

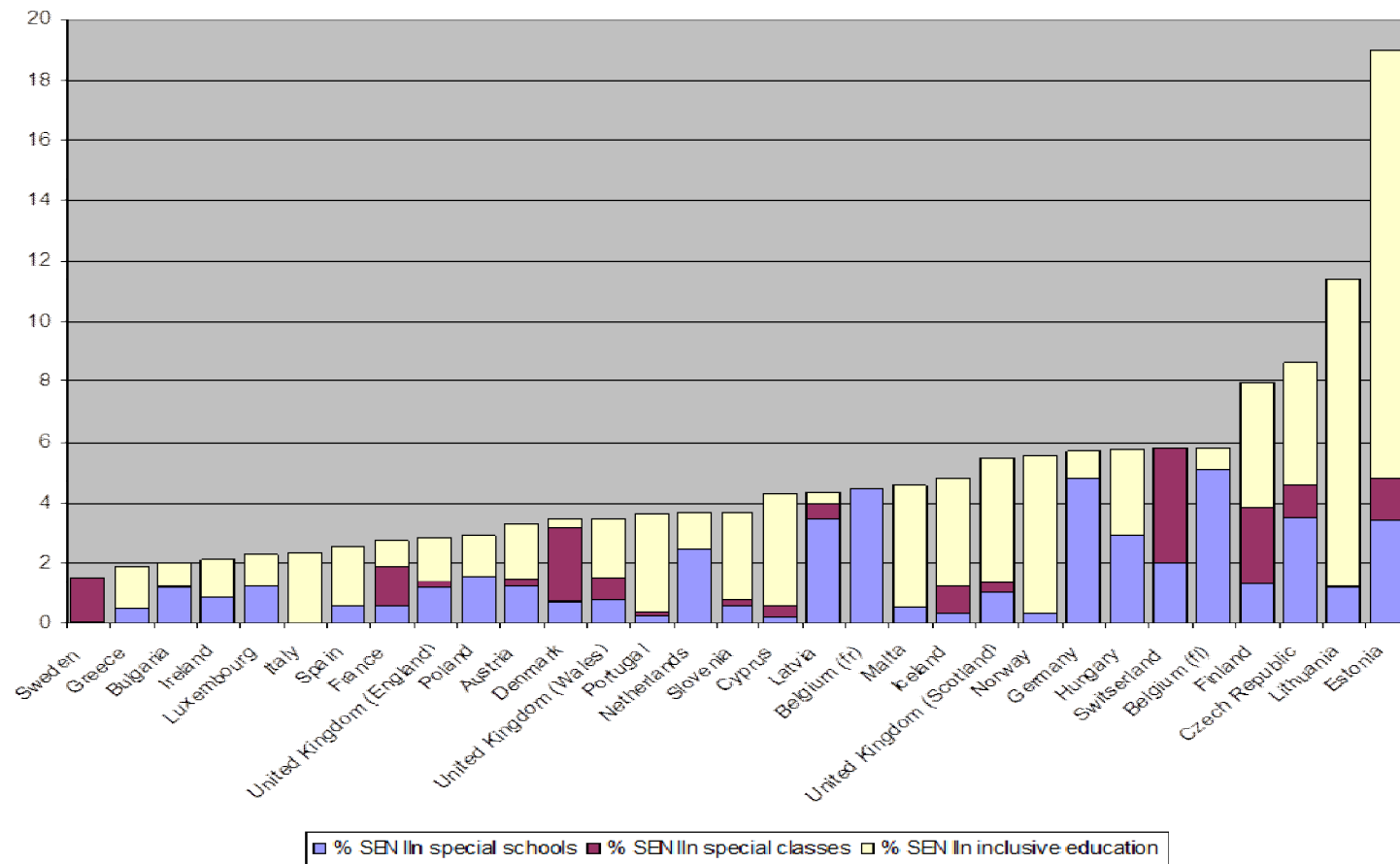
Het geïntegreerd onderwijs

Positie van het CLB

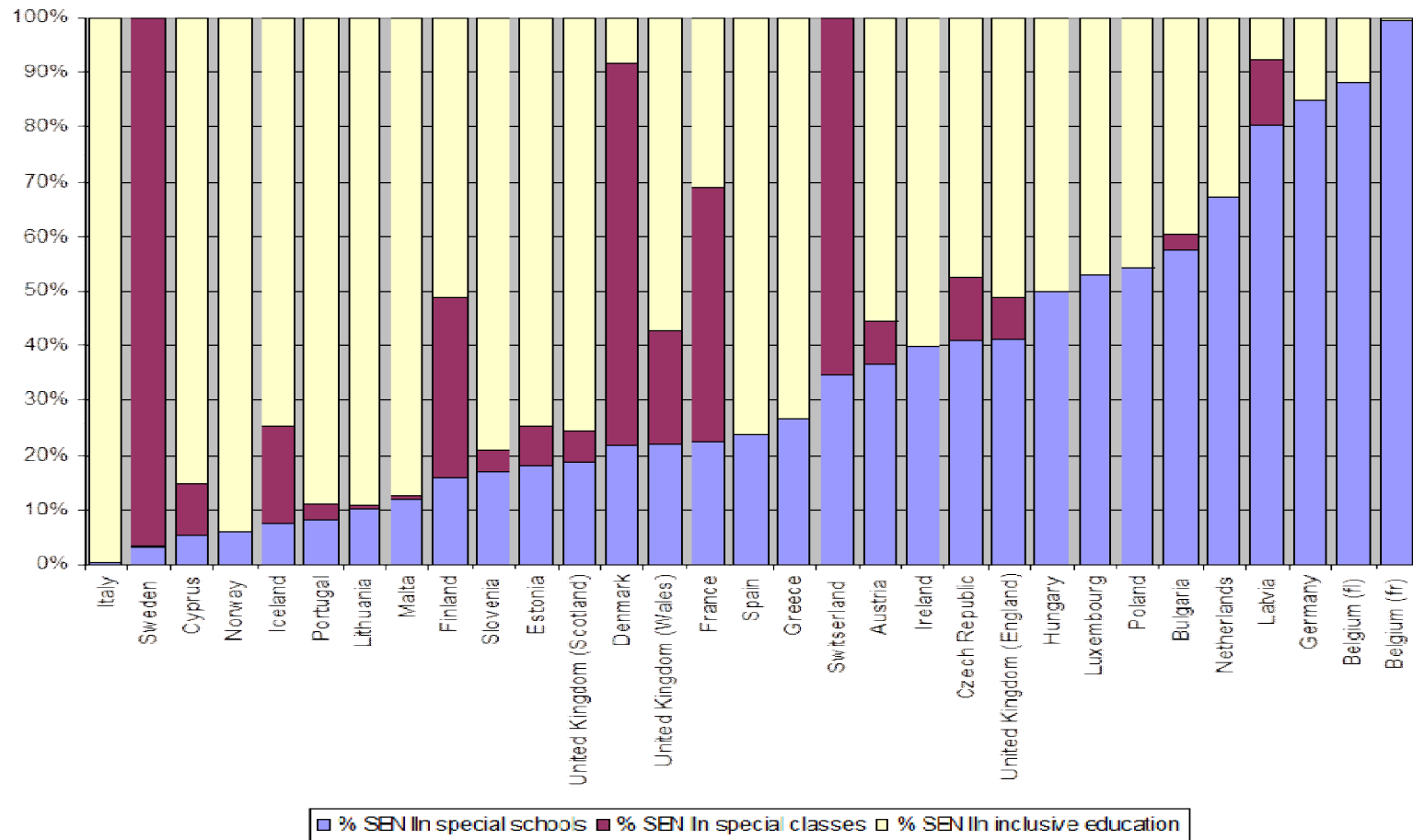

Specifieke onderwijsbehoeften

Specifieke onderwijsbehoeften

Specifieke onderwijsbehoeften

VN-verdrag van 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap

Art. 24 - onderwijs

- Interactioneel model Æ Æ shift of paradigm
- Inclusie is het uitgangspunt
- Dwingend kader

Middelen tot inclusie en integratie

- **Zorgcoördinatie en leerlingenbegeleiding**
- **Geïntegreerd onderwijs (GON)**
- **Inclusief Onderwijs (ION)**
- **Op langere termijn: nieuw wettelijk kader**

Geïntegreerd onderwijs

- **Het GON is een samenwerking tussen het buitengewoon en gewoon onderwijs.**
- **Ondersteuning vanuit het buitengewoon onderwijs door GON-begeleiders**
- **Gestart in 1983 voor de types 4, 6 en 7**
- **In 1994 ook in zeer beperkte mate voor type 1, 2 (kleuter), 3 en 8.**
- **Enorme stijging in aantal de laatste 10 jaren hoofdzakelijk door attesten type 7 en 4**

Wat zeggen enkele studies over GON?

- **Wat kan de inbreng zijn van leerkrachten BUO in het verhogen van de handelingsbekwaamheid?**
  - Vertrekken vanuit reële behoeften van de leerkrachten
  - Leerkrachten raken overtuigd van de eigen verantwoordelijkheid
- **Wat is de impact van de houding van leerkrachten tegenover leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften?**
  - Dikwijls afhankelijk van enthousiasme van enkelen
  - Leerkrachten moeten hun verwachtingen bijstellen
  - Niet iedereen moet hetzelfde leren binnen een klas is een moeilijke oefening

Wat zeggen enkele studies over GON?

- **Welke positie nemen begeleiders vanuit BUO in ten aanzien van hun collega's in het gewoon onderwijs?**
  - GON wordt als positief ervaren
  - Soms als teveel leerling-gericht ervaren, te weinig leerkrachtgericht
  - Positieve leereffecten op de leerkracht
  - Daling van de nood aan doorverwijzingen naar BUO
  - GON-begeleiders ervaren dat ze te weinig opleiding hebben gekregen
- **Wat zijn de effecten van de wijze van financiering van de bijkomende ondersteuning?**
  - Te weinig stabiliteit in de omkadering
  - Gebrek aan structurele samenwerking tussen BUO en gewoon onderwijs
  - Vrees voor samenwerking door vrees voor verlies aan leerlingen
  - Vrees voor inclusie is vrees voor besparing
  - GON zuigt BUO leeg

Ter info: enkele referenties

- Maes, F., e.a. (1997) Het diagnostiserend en remediërend vermogen van lagere scholen (OBPWO 94.01).
- Maes, B., e.a. (1997) Kinderen met specifieke noden in het gewoon onderwijs. Samenwerking tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs (OBPWO 94.05).
- Ghesquière, P., e.a. (1997) De bijdrage van orthopedagogische en orthodidactische principes en methoden uit het buitengewoon onderwijs aan de zorgverbreding van het gewoon onderwijs. (OBPWO 94.10).
- Deketelaere, A., e.a. (1999) Evaluatie experimentele samenwerkingsverbanden buitengewoon onderwijs Ë gewoon onderwijs. (Onderzoek in opdracht van het Departement Onderwijs.)
- Maes B., e.a. (1999) Onderwijskundige vergelijking van het gewoon beroepsonderwijs en opleidingsvorm 3 van het buitengewoon secundair onderwijs in functie van toekomstige samenwerking. (OBPWO 97.09).
- Ghesquière, P., e.a. (2001) De overgang van het gewoon naar het buitengewoon basisonderwijs. Analyse van de verwijzigspraktijk in PMS-centra (OBPWO 98.09).
- Ghesquière, P., e.a. (2001) Knelpunten van de huidige typologie van het buitengewoon onderwijs in Vlaanderen in het licht van de internationale discussie over categoriaal versus non-categoriaal onderwijs aan kinderen met specifieke onderwijsbehoeften. (OBPWO 99.10).
- Douterlunge, M., e.a. (2001) Zorgverbreding in relatie tot de uitstroom naar het buitenwoon onderwijs. (OBPWO 99.13).
- Ghesquière, P., e.a. (2000) Inclusief onderwijs als innovatieproces. Analyse van de succesfactoren in tien praktijkvoorbeelden.
- Van Hove, G., e.a. (2005) Onderzoek inclusief onderwijs. (Onderzoek uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Cel Gelijke Kansen in Vlaanderen.)
- Ghesquière, P., e.a. (2007) Onderzoek over mogelijke extra inspanningen van scholen in het buitengewoon onderwijs ten gevolge van de aanwezigheid van GOK-kenmerken bij de leerlingenpopulatie (Onderzoek in opdracht van het Vlaamse Ministerie van Werk, Onderwijs en Vorming.)
- Maes, B., Ghesquière, P., Geïntegreerd en inclusief onderwijs voor kinderen en jongeren met specifieke onderwijsleerbehoeften: kansen, hinderpalen en kritische succesfactoren, niet gepubliceerde schriftelijke neerslag van een voordracht die gehouden werd naar aanleiding van 25 jaar GON in Vlaanderen (23 september 2005)
- Van Rompu W., Mardulier T. , De Coninck C., Van Beeumen L. & Exter E. (2007) Leerzorg in het onderwijs. Garant. Atwerpen-Apeldoorn.

Ter info: enkele referenties

- Departement Onderwijs (2007) Eindverslag project CLB-begeleidingstraject voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften., Brussel
- Departement onderwijs (2008) Stuurgroep Indicatorenontwikkeling leerzorg: eindverslag. Brussel
- Ghesquière, P., Douterlungne, M., Maes, B., Vandenberghe, R., Dehandschutter, R. & Ruelens, L. (2001). De overgang van het gewoon naar het buitengewoon basisonderwijs. Analyse van de verwijzingspraktijk in PMS-centra. Eindrapport OBPWO 98.09. Leuven: KULeuven Ë HIVA.
- Lebeer J. & Struyf E. & Wilssens M. (2009). Praktijktoets in het kader van Leerzorg. Universiteit Antwerpen, Artevelde Hogeschool, Vrij CLB regio Gent.
- Vlaamse Onderwijsraad (2005) Nieuwe organisatievormen voor leerlingen met specifieke noden. Een verkenning. Garant. Antwerpen-Apeldoorn
- Vanderpoorten M. (2002) Maatwerk in Samenspraak. Een vernieuwd beleid voor het onderwijs aan leerlingen met speciale onderwijsbehoeften. Discussienota. Brussel.
- Vlaamse Regering (2008) Voorontwerp van decreet betreffende leerzorg. Brussel.
- Vlaamse Onderwijsraad (1998) Advies over inclusief onderwijs. Brussel
- Vlaamse Onderwijsraad (2008) Advies over het voorontwerp van decreet betreffende leerzorg. Brussel.
- Verenigde Naties (2006) Convention on the Rights of Persons with Disabilities. New York.
- Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (2008). Advies over het voorontwerp van decreet betreffende leerzorg. Brussel.
- Vandembroucke F. (2007) Conceptnota Leerzorg. Brussel.
- GRIP (2003) De dringende realisatie van inclusief onderwijs. Beleidsvoorstel. www.gripvzw.be.
- Van Hove G. (red.) (1997). Het recht van alle kinderen. Inclusief onderwijs. Het perspectief van ouders en kinderen. LLeuven: Acco.

referenties

- **Kathleen Mortier (2010) Creating supports for children with disabilities in general education classrooms: from an expert model to a partnership model (Promotor: Prof. dr. G. Van Hove)**

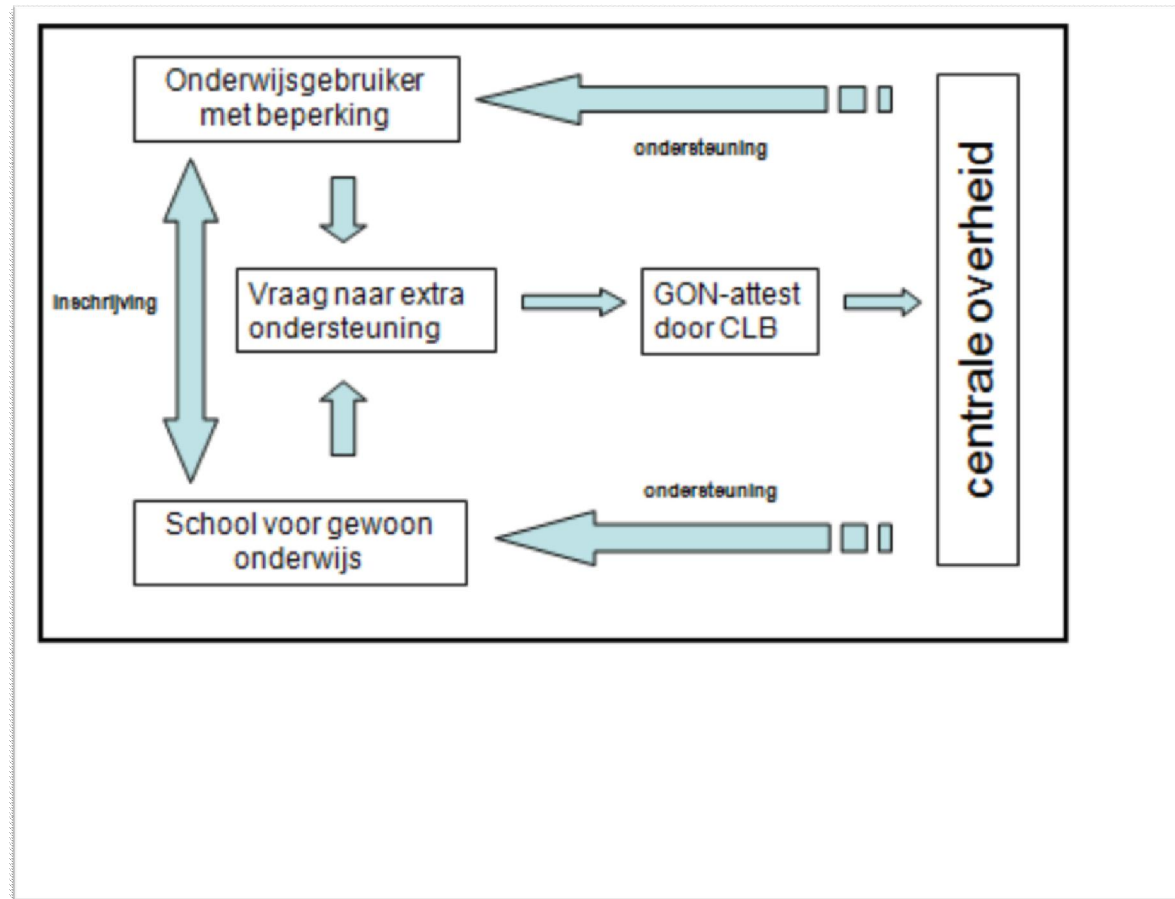
Knelpunten in het GON

- Kinderen met een bijkomende verstandelijke beperking worden uitgesloten
- Individuele ondersteuning, weinig ondersteuning van het team
- Bouwt verder op medisch defectmodel en typologie.
- Voor type 3 enkel ondersteuning bij reïntegratie
- Onderscheid GON matig en ernstig
- Weinig clustering van GON

GON: een derde-betalersysteem

Knelpunten in de attestering praktijktoets BUBAO

Type BuBa O	Binnen doelgroep		Binnen cluster		X/Y/Z		Andere cluster met doelgroepbepaling			Andere cluster zonder doelgroep bepaling	
1	A	63.0%	2	79.2%	X	5.8%	3	8.5%	4	9.9%	2.5%
8	B	54.1%	2	70.9%	X	9.6%	3	2.7%	4	13.2%	13.2%
2	C	67.0%	3	76.4%	Y	8.8%	2	8.0%	4	14.0%	1.7%
4	D	57.1%	3	74.0%	Y	7.1%	2	3.7%	4	20.3%	2.0%
6	E	71.3%	3	93.1%	Y	21.8%	2	2.3%	4	4.6%	0
7	F	22.6%	3	50.7%	Y	26.7%	2	4.8%	4	39.0%	5.5%
3	G	49.5%	4	84.3%	Z	13.7%	2	4.8%	3	3.5%	7.3%

- De huidige types zijn zéér divers samengesteld.
- Overlap (type-doelgroep) varieert van **22,6%** tot **71,3%**.
- Overlap (type-cluster) varieert van **50,7%** tot **93,1%**.
- Vrij veel inschalingen in bestaande doelgroepen X, Y en Z in de overeenstemmende cluster.

Knelpunten in de attestering praktijktoets BUSO

Type BuS O	Binnen doelgroep		Binnen cluster		X/Y/Z		Andere cluster met doelgroepbepaling			Andere cluster zonder doelgroep bepaling	
1	A	64.9%	2	82.1%	X	17.1%	3	4.1%	4	9.8%	4.1%
2	C	70.7%	3	75.6%	Y	3.5%	2	10.1%	4	12.5%	1.8%
4	D	60.7%	3	76.1%	Y	4.2%	2	1.4%	4	18.8%	3.7%
6	E	59.6%	3	96.4%	Y	35.9%	2	0	4	2.8%	0.8%
7	F	15.9%	3	22.4%	Y	5.2%	2	1.2%	4	60.2%	16.2%
3	G	64.3%	4	85.5%	Z	3.2%	2	5.1%	3	2.4%	7.1%

Buitengewoon secundair

- Ook het BuSO blijkt zeer heterogeen samengesteld.
- Overlap (type-doelgroep) varieert van **15,9%** tot **70,7%**.
- Overlap (type-cluster) varieert van **22,4%** tot **96,4%**.
- Vrij veel inschalingen in **restdoelgroepen**, vooral X en Y.

Positie CLB

- **Dringende beleidsmaatregelen**
  - Kwaliteitsvolle diagnostiek
- **Discrepantie tussen regelgeving en praktijk vereist een Gedragscode**
- **Vermijden van 'shoppende'**
- **Cijfers**
- **Onafhankelijk handelen met eindverantwoordelijkheid inzake attestering en advies.**

Krachtlijnen

- Belang van een handelingsgericht traject
  - *protocollering diagnostiek* (PRODIA)
- Belang van goede basiszorg op school
  - zorgcontinuüm
- Onderwijsbehoeften zijn het uitgangspunt maar
- Leerling moet wel voldoen aan toelatingsvoorwaarden voor de betreffende types
- **GON = *ïenkel voor leerlingen die aangewezen zijn op BuO*** → achterhaalde stelling, niet meer te hanteren

Krachtlijnen (2)

- Visie op handicap gebaseerd op VN-verdrag voor personen met een handicap
- GON als ondersteuning binnen schoolse context È complementair en aansluitend op klasgebeurenÅ dus geen vervanging voor therapie

Aanbevelingen

- ASS
- koppeling stoornis Æ GON
- criterium normale begaafdheid
- type 4
- type 6
- type 7
- mogelijke effecten van GON
- overheid

Stedelijk CLB Antwerpen
Lange Gasthuisstraat 24
2000 Antwerpen
03.206.13.11

